

GİRİŞ

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 yılında kabul edilen “Çocuk Hakları Sözleşmesi” ne göre; 18 yaş altı her birey çocuk sayılmaktadır. Tüm çocuklar ırk, renk, cinsiyet, din ve milliyet ayırımı gözetilmeksizin, istisnasız olarak aşağıdaki haklara sahip olmalıdır:

- Özgürce ve saygın biçimde, sağlıklı ve normal olarak gelişebilmek için her türlü korunma, olanak ve kolaylığa
- Bir isim ve vatandaşlık hakkı
- Yeterli beslenme, barınma, zamanlarını değerlendirme ve tıbbi bakımı içeren sosyal güvenlik hakkı
- Özürlü iseler özel tedavi, eğitim ve bakım hakkı
- Olabildiğince ana babalarının bakımı ve sorumluluğunda, sevecen ve güvenli bir ortamda, sevgi ve anlayış ile yetişme hakkı
- Eğitim, eğlenme ve bireysel becerilerini geliştirmek için fırsat eşitliğine
- Felaket zamanlarında kısa sürede korunma ve kurtarılma hakkı
- Her türlü ihmal, zulüm ve kötüye kullanılmaktan korunma hakkı
- Her türlü ırk, din ve diğer ayırımlardan korunma, barış ve evrensel kardeşlik ruhu içinde yetişme hakkı

Çocuk istismar ve ihmali; Dünya Sağlık Örgütü tarafından “bir sorumluluk, güven ya da güç ilişkisi bağlamında, çocuğun sağlığı, yaşamı, gelişmesi ya da onuru açısından fiilen zararlı veya potansiyel olarak zararlı sonuçlar verebilecek her türlü fiziksel ve/veya duygusal kötü muamele; cinsel istismar, ihmal ya da ihmalkâr davranış veya ticari amaçlı ya da diğer her türlü sömürü” olarak tanımlanmaktadır. Çocuk istismar ve/veya ihmali, çocuğun hayatına, sağlığına, gelişimine, güven, sorumluluk ve becerilerle ilgili genel değerlerine zarar vermekte, özellikle çocuklukta maruz kalınan şiddet, istismar ve ihmal, derin izler bırakmakta, akıl ve ruh sağlığını olumsuz etkilemektedir.

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

Açık Okulları olarak bu prosedür doğrultusundaki temel amacımız okullarımızda çocuk istismar ve ihmal olaylarını önlemek, tespit etmek ve ele almak suretiyle tüm öğrenciler için güvenli ve besleyici bir ortam yaratmaktır. Açık Okulları, ilgili yasal gereklilik ve yükümlülükleri yerine getirmenin yanı sıra çocuk istismarı ve ihmali ile ilgili öğrenci, veli, ebeveyn, öğretmen ve ilgili tüm personeli konu hakkında bilgilendirir (Bilgilendirme Takvimi EK-6). Ayrıca farkındalığı artırarak, çocuk ihmal ve istismarına uğramış bireylere danışmanlık sunarak ve ilgili kaynakları önererek onları destekler.

Açık Okulları öğretmen, çalışan ve velileri bu prosedürü bilmekle yükümlüdür.

KAPSAM

- 1. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Tanımı:** Bu prosedür; fiziksel, duygusal, cinsel ve çevrimiçi istismar ile ihmal gibi çeşitli biçimleri kapsayacak şekilde çocuk ihmal ve istismarının ne olduğunu açıkça tanımlar.
- 2. Sorumluluklar:** Bu prosedür; öğrenciler, öğretmenler, personel, ebeveynler ve veliler de dahil olmak üzere okul topluluğu içindeki tüm bireyler için geçerlidir.
- 3. Önleme:** Eğitim programları, bilinçlendirme kampanyaları ve personel eğitimi de dahil olmak üzere çocuk istismarını önlemeye yönelik stratejilerin ve önlemlerin ana hatlarını belirler.
- 4. Raporlama Prosedürleri ve Bildirim Süreci:** Çocuk istismarı vakalarının raporlanması için gizlilik, koruma ve raporlama yükümlülüklerini vurgulayarak açık prosedürler oluşturur.
- 5. Sonuçlar:** Çocuk istismarından sorumlu bulunan kişiler için olası disiplin ve hukuki sonuçları açıklar.
- 6. İnceleme ve İzleme:** Etkinliğini ve değişen yasa ve düzenlemelere uygunluğunu sağlamak amacıyla prosedürün periyodik olarak nasıl inceleneceğini ve izleneceğini belirtir.

Bu prosedür, amaç ve kapsamı açıkça tanımlayarak okulun çocuk güvenliği ve refahına olan bağlılığını vurgular ve lise topluluğu içindeki çocuk istismarı konularını ele almak için bir çerçeve sağlar.

1. Çocuk İstismarı ve İhmalinin Tanımı:

Çocuk istismarı ve ihmali; çocuğa uygulanan çeşitli kötü muamele veya zarar biçimlerini kapsar. “Çocuk ihmali”, başta anne ve baba olmak üzere, çocuğa bakmakla yükümlü kişilerin çocuğun beslenme, giyinme, barınma, eğitim, sevgi ve sağlık gibi temel gereksinimlerini ihmal etmeleri sonucu; çocuğun bedensel, duygusal, ahlaksal ya da sosyal gelişiminin engellenmesi olarak tanımlanmaktadır. İstismardan dolayı fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan sağlığı bozulan çocuk; gelecekte bireysel ve sosyal hayatında sorunlar yaşayabilir.

Fiziksel İstismar:

En geniş kapsamı ile “çocuğun kaza dışı ve önlenbilir davranışlar sonucunda fiziksel zarar görmesi” ya da “çocuğun kaza dışı yaralanması” olarak tanımlanır. Aynı zamanda itaati sağlama, cezalandırma ya da öfke boşaltma amacı ile elle ve/veya herhangi bir aletle vurma, çocuğu itme, tekmeleme, sallama, sarsma, ısırma, boğma, yakma, zehirlenme ve benzeri şiddet içeren eylemler ile çocuğun vücuduna iz bırakacak/ bırakmayacak şekilde zarar verilmesi olarak da tanımlanabilir. Fiziksel istismar için çok sayıda tanım olmasına karşın tüm tanımların ortak noktası; çocuğun sağlığını olumsuz etkileyen ve vücutta lezyonların ve yaralanmaların bulunmasıdır.

Duygusal veya Psikolojik İstismar:

Çocuğa ciddi duygusal sıkıntı veya zarar veren davranışları içerir. Bu davranışlar, sürekli küçümsemeyi, aşağılamayı, korkutmayı, yaşından büyük ve gelişimine uygun olmayan beklentilerin dayatılmasını, başkalarının ihtiyaçlarını karşıladıkları sürece değerli oldukları duygusunun yaşatılması veya manipülasyonu içerebilir. Bu davranışların tek sefer gözlemlenmiş olması, duygusal ve psikolojik istismar olarak değerlendirilmesi için yeterlidir.

Cinsel İstismar:

Cinsel istismar; çocuk farkında olsun veya olmasın, rızası aranmaksızın; psikososyal gelişimini tamamlamamış bir çocuğun, bir yetişkin tarafından zorlanarak, mecbur bırakılarak, ikna edilerek ya da kandırılarak cinsel uyarılma amacıyla kullanılması şeklinde tanımlanmıştır. Çocuklar; sadece yetişkinler tarafından değil, gelişim aşamaları nedeniyle bir çocuk üzerinde sorumluluk, güven veya güç pozisyonunda olan diğer çocuklar tarafından da cinsel tacize uğrayabilirler.

İhmal:

İhmal, bakım veren kişi veya ebeveynin yapabileceği halde çocuğun temel fiziksel, fizyolojik veya psikolojik ihtiyaçlarını karşılamada yeterli özeni göstermemesi sonucu, çocuğun iyi halinin olumsuz etkilenmesidir. Bu davranışlar; çocuğun temel ihtiyaçları olan beslenme, barınma, güvenlik veya tıbbi bakımının yetersizliğini içerebilir.

Duygusal ihmal, çocuğa sevgi ve ilgi gösterilmemesi, özellikle ergenlik yıllarında destek ve denetimden yoksun bırakılması,

Cinsel ihmal, iki yaşından büyük bir çocuğa cinsel kimlik gelişimini bozabilecek, ileride davranış bozukluklarına neden olabilecek şekilde yaş ve cinsiyetine uygun davranılmaması, oyuncak alınmaması, çocuğun giydirilmemesi,

Eğitim ihmali, zorunlu okul çağında çocuğu okula göndermemek, özel eğitim ihtiyaçlarına ilgisiz kalmak, kronik devamsızlık davranışına izin vermek, okula giden çocukların dersleri, okuldaki sorunları ya da başarısızlıkları ile ilgilenmemek;

Fiziksel ihmal; çocuğun beslenme, barınma, sağlık, giyinme gibi temel ihtiyaçlarını karşılamada yoksunluk veya yetersizlik,

Sağlık ihmali ise fiziksel ihmalin bir alt grubu olarak sınıflandırılmakta, çocuğun hasta olduğunda hekime götürülmemesi ya da geç götürülmesi, aşılarının yaptırılmaması, tedavi önerilerine uyulmaması ya da tedavinin reddedilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

Aile İçi Şiddet:

Aile içi şiddete maruz kalan çocukların ve ebeveynleri veya bakım verenleri arasındaki şiddete tanık olan çocukların etkilendiği durumları kapsar.

2. Sorumluluklar

Tüm dünyada; özel değere sahip, korunması gereken birey grubunu oluşturan çocuklar gerek bedensel gerekse ruhsal gelişim olarak olumsuz dış etkilere karşı koyma yeteneğini kazanamamış olduklarından her türlü istismara yatkın durumdadırlar. Bu bağlamda çocukların istismar ve ihmale karşı korunması toplum açısından önem arz etmektedir. Çocuk istismar ve ihmaline karşı ilk savunma alanı farkındalıktır.

Toplumdaki her birey, çocukları zarardan nasıl koruyacağıının temellerini bilmekle yükümlüdür. Biz eğitimciler toplumun ayrılmaz bir parçası olduğumuz ve çocuklarla yakın ilişkilerimiz nedeni ile onlara yönelik olası her türlü istismar ve ihmal ile mücadelede, toplumun çabalarına rehberlik etmeli ve sürecin önemli bir parçası olabilmeliyiz. Bir çocuğun ailesi dışında en çok zaman geçirdiği yer olan okullarda çocuklar, en sık öğretmenleriyle temas halindedirler. Dolayısı ile öğretmenler, çocuklarla ile yakın ilişki kurarak çocuk istismar ve ihmali belirleme ve bunlara müdahale etme konusunda anahtar bir rol oynamaktadırlar.

Öğretmenler; çocuklar ile doğrudan iletişim içinde olmaları, çocukların sorunlarını onlarla paylaşmaları, çocuk eğitimi ile ilgili bilgi ve deneyime sahip olmaları, çocukların davranışlarını önceki davranışları ya da yaşlılarıyla kıyaslayabilmeleri, çocuklardaki davranış değişikliklerini fark edebilmeleri, istismar ve/veya ihmal şüphesinde bildirim yapma zorunluluklarının olması nedeniyle istismar ve ihmali önlenmesinde çok önemli bir role sahiptirler. Ayrıca öğretmenlerin çocuklar ve ailelere yönelik istismar ve ihmali önleme konusunda eğitim verme imkânlarının bulunması da çocukları korumada önemli bir fırsattır.

Okul ortamındaki çocuk istismarının önlenmesi; öğrencilerin güvenliğini ve refahını sağlamak için okul yönetimi, öğretmenler ve personel arasında ortak sorumluluklar gerektirir. Çocuk istismar ve ihmali önlemek, kolektif bir çabadır ve okul yöneticilerinin, öğretmenlerin ve personelin yasal ve etik sorumluluklara bağlı kalarak öğrenciler için güvenli ve destekleyici bir öğrenme ortamı yaratmak üzere birlikte çalışması çok önemlidir.

2.1. Okul Yönetimi:

Prosedür Geliştirme: Okul yöneticileri, ihmal ve istismarı önleme stratejilerini, raporlama prosedürlerini ve destek mekanizmalarını ana hatlarıyla belirten kapsamlı bir çocuk istismarı prosedürü geliştirir ve uygular.

Eğitim: Öğretmenler ve personel için çocuk istismarı ve ihmali belirtilerini tanıma, raporlama protokollerini anlama ve çocuğu koruma konusunda farkındalığı artırma amacıyla eğitim oturumları düzenler.

Güvenli Bir Ortam Yaratmak: Öğrencilerin istismar ve/veya ihmal ile ilgili endişelerini rahatça bildirebilecekleri, güvenli ve destekleyici bir okul ortamı oluşturur ve sürdürür.

İnceleme ve İşe Alma: Suistimal geçmişi olan kişilerin işe alınması riskini en aza indirmek için tüm okul personelinin kapsamlı geçmiş kontrollerini ve taramasını gerçekleştirir. Açı Okulları çalışanları, sözleşmelerinde yer alan çocuk koruma prosedürlerini bilir, onaylar ve sözleşmelerini bu koşullar dahilinde imzalarlar (EK-4).

Uyumluluğun İzlenmesi: Okulun çocuk istismar ve/veya ihmali önleme politikalarına bağlılığını düzenli olarak gözden geçirip değerlendirir ve gerektiğinde düzeltici önlemleri alır.

Yetkililerle Koordinasyon: Bildirilen istismar ve/veya ihmal vakalarına koordineli bir müdahale sağlamak için ilgili kurum ve kolluk kuvvetleriyle iş birliği yapar.

2.2 Akademik ve İdari Personel:

Gözlem: Çocukların ihmal veya istismar yaşadıklarını gösterebilecek her türlü işaret veya davranışa karşı dikkatli olur. Bu işaretler, açıklanamayan yaralanmalar ve davranış değişiklikleri başta olmak üzere yukarıdaki istismar ve/veya ihmal tanımlarındaki her öğeyi kapsayabilir.

Rapor etme: Çocuk istismar ve ihmaliine ilişkin makul şüphe varsa okulun raporlama prosedürlerini izleyerek gözlemlerini yetkililere veya yöneticilere bildirir.

Açık İletişimi Sürdürmek: Öğrencilerle açık ve destekleyici iletişimi teşvik eder, kendilerini güvende hissetmediklerinde veya yardıma ihtiyaç duyduklarında öğretmenlere güvenebileceklerini açıkça belirtir.

Öğrencileri Bilgilendirmek: Çocuk istismar ve ihmali ile birlikte, kişisel güvenlikle ilgili yaşa uygun tartışmaları müfredata dahil eder ve rahatsız edici durumların bildirilmesinin önemini vurgular.

Soruşturmalarda İş Birliği Yapma: Gerekli ve zorunlu durumlarda; şüpheli çocuk istismar ve ihmali vakalarıyla ilgili olarak yerel yetkililer ve/veya okul yetkilileri tarafından yürütülen soruşturmalarda tam iş birliği yapar.

Eğitim: Çocuk istismar ve ihmali ile ilgili belirtilerini tanıma ve uygun raporlama prosedürlerini öğrenmek için okul tarafından sağlanan eğitim oturumlarına katılır.

Öğrencileri Yönlendirme: Şahit olunan ihmal veya istismar durumlarını ilgili birimlere aktararak destek alınmasını sağlar.

Gizliliğin Korunması: Her konuda olduğu gibi çocuk istismar ve ihmaline ilişkin tüm bildirimleri en üst düzeyde gizlilikle ele alır ve bilgileri, yalnızca okul prosedürü gereği belirtilen kişilerle paylaşır.

2.3. Öğrenciler:

İstismar ve İhmal Şüphelisini Bildirmek: Öğrenciler; çocuk istismarına ilişkin şüphelerini veya endişelerini derhal danışman öğretmeni, rehberlik öğretmeni, okul müdür veya müdür yardımcısı veya bir öğretmenine raporlama için bildirir.

Akranlarına Saygı ve Destek: Öğrenciler; akranlarına nezaket ve saygıyla davranarak paylaşım ve destek kültürü geliştirmelidir. Başkalarına karşı her türlü zorbalık, taciz veya istismar içeren davranıştan mutlak bir şekilde kaçınması gerekir.

Eğitim Programlarına Katılmak: Okul tarafından düzenlenen çocuk istismar ve ihmalinin önlenmesi, farkındalık ve kişisel güvenlikle ilgili eğitim programlarına aktif olarak katılır.

Sınırlara Saygı Göstermek: Öğrenciler; diğer öğrencilerin kişisel sınırlarını ve herhangi bir eylem veya söylem için aranan ve/veya aranmasına gerek olmayan rızayı anlar ve saygı gösterir. Öğrenciler tüm etkileşim ve ilişkilerde rızanın önemini farkındadır.

Destek Olmak: Öğrenciler; arkadaşlarının ihmal ve istismara maruz kaldığını öğrendiklerinde birbirlerine destek sağlar, güven verir ve onları, istismarı ilgili yetkililere veya yetişkinlere bildirmeye teşvik eder.

Çevrimiçi Güvenliği Korumak: Öğrenciler dijital platformları güvenli ve sorumlu şekilde kullanır. Siber zorbalık yapmaktan, müstehcen içerik paylaşmaktan veya zararlı çevrimiçi davranışlara katılmaktan kaçınır.

Gizliliğe Saygı Göstermek: Çocuk istismar ve ihmali vakalarında gizliliğin önemini anlar ve ilgili kişilerin mahremiyetine saygı gösterir.

Yardım Almak: Öğrenciler herhangi bir tür istismar ve ihmale veya güvensiz duruma maruz kaldıklarında güvendikleri bir yetişkinden yardım isterler.

2.4. Ebeveynler:

Prosedürü Bilmek: Ebeveynler; okulun çocuk istismar ve ihmal prosedürlerini okumak, anlamak ve gerekli koşullarda uygulamakla yükümlüdür.

Açık İletişim: Ebeveynler çocuklarıyla açık ve dürüst iletişimi sürdürür. Çocuklarını; okuldaki deneyimleriyle ilgili endişeleri veya rahatsızlıkları konusunda, ilgili ve yetkili kişilere bildirmeye teşvik eder.

Bilgilendirme: Uygunsuz, istenmeyen ve/veya istismar ve ihmal içerikli davranışların farkına varılması ve rapor edilmesinin önemi de dahil olmak üzere; çocuklara “Açı Okulları Çocuk Koruma Prosedürü” dahilindeki bilgileri ve kişisel güvenliklerini korumayı öğretir.

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

Güvenli Bir Çevrimiçi Ortamı Teşvik Etmek: Ebeveynler, çocuklarının güvenli ve sorumlu internet kullanıcıları olmalarını sağlar ve çocuklarını çevrimiçi istismar ve sömürüden korumak için onların dahil oldukları çevrimiçi etkinlikleri izler ve gerekli durumlarda onları yönlendirir.

Okul Programlarına Katılmak: Veli-öğretmen toplantılarına, çalıştaylara veya okul tarafından çocuk istismar ve ihmalinin önlenmesi ve farkındalığı konusunda düzenlenen eğitim programlarına katılır.

Mahremiyete Saygı Göstermek: Çocuklarının mahremiyetine saygı gösterir ancak istismar, ihmal veya sıkıntıya işaret edebilecek herhangi bir belirti veya davranış değişikliğine karşı da dikkatli olur. Çocuk istismar veya ihmal vakalarında gizliliğin önemini anladığı için okul yetkilileri ve/veya kolluk kuvvetleriyle iş birliği yaparken olaya karıştığı düşünülen diğer çocukların mahremiyetine saygı gösterir.

Okul Yetkilileriyle İş Birliği Yapmak: Çocuk istismar ve ihmaline ilişkin makul şüphe veya endişe olduğunda okul yöneticileri ve öğretmenler ile iş birliği yapar. Olası soruşturmalarda bilgi veya yardım taleplerine olumlu yanıt verir.

Yardım Almak: Ebeveynler; çocuklarının istismar ve ihmale uğradığından şüphelendiklerinde derhal harekete geçmelidir. Bu durum, gerektiğinde çocuk koruma hizmetleri veya kolluk kuvvetleriyle iletişime geçmeyi içerebilir. Herhangi bir mağduriyet veya maruz kalma durumunda; çocuğun gerekli duygusal desteği, danışmanlığı ve tıbbi bakımı almalarını sağlar.

3. Önleme Çalışmaları

Okulumuzda, çocuk istismarı ve ihmali önlemeye yönelik eğitim programları Açı Okulları'nın temel bileşenlerindedir ve okul yılı boyunca düzenli olarak gözden geçirilir. Bu programlar, farkındalığı artırmakla birlikte; öğrencileri, öğretmenleri ve ebeveynleri eğitmek ile çocuk güvenliği kültürünü teşvik etmek için tasarlanmıştır.

Yaşa Uygun Müfredat: Okulumuz; öğrencilere çocuk istismar ve ihmali kavramını, bunun biçimlerini ve bunun nasıl tanınıp buna nasıl tepki verileceğini öğreten, yaş grubuna uygun müfredat modülleri geliştirir ve uygular. Müfredat, öğrencilerin gelişim düzeyine uygun olarak hazırlanmıştır.

Kişisel Güvenlik Eğitimi: Eğitim programları kişisel güvenlikle ilgili dersler içerir. Çocuklara sınırları nasıl oluşturacaklarını, uygunsuz davranışları nasıl tanıyacaklarını ve karşılaştıkları olası durumlarda rahatsızlığı nasıl iletceklerini öğretir.

İstismar ve İhmal Durumlarının Farkındalığı: Öğrenciler; fiziksel, duygusal, cinsel istismar, ihmal ve çevrimiçi istismar gibi durumların ortak belirtileri ve göstergeleri konusunda eğitilir.

Raporlama Prosedürleri: Öğrenciler, şüphelenilen istismar ve ihmal vakalarına ilişkin okulun raporlama prosedürleri hakkında bilgilendirilir. Şüphelerini nasıl ve kime bildirmeleri gerektiğini öğrenirler.

Siber Güvenlik: Öğrenciler; çevrimiçi güvenlikle ilgili güncel bilgileri, sorumlu internet kullanımını, kişisel bilgilerin paylaşılmasından kaçınmayı ve çevrimiçi tehlikelerin tanınmasını öğrenirler. Her yaş grubunda siber güvenlik adına ICT Bölümü öğrencilerle çalışmalar yapar.

Konuk Konuşmacılar ve Uzmanlar: Okulumuz; ek bilgiler sağlamak ve öğrencilerin güvenliğinin önemini vurgulayan konuk konuşmacı, çocuk koruma uzmanları veya alanında uzman kişilerle söyleşiler, paneller düzenleyebilir.

Veli Çalıştayları: Okulumuz; ebeveynler ve/veya velilerin istismar ve ihmal belirtilerini, okulun çocuk koruma politikalarını ve çocuklarına nasıl destek verebileceklerini anlamalarına yardımcı olmak için atölye çalışmaları veya bilgilendirme oturumları düzenler.

4. Raporlama Prosedürleri ve Bildirim Süreci

Okulumuzda, çocuk istismar ve ihmeline ilişkin raporlama ve bildirim prosedürleri; olası veya şüpheli olayların derhal ve uygun şekilde ele alınmasını sağlamak açısından çok önemlidir.

Belirlenmiş Raporlama Personeli: Okulumuzun her kampüsünde görevli olan Çocuk Koruma Ekipleri (ÇKE) vardır (EK-1). Bu ekiplerde öğretmen, rehber öğretmen, psikolog ve yöneticiler gibi yetkili, raportör olarak görev yapan belirlenmiş kişiler bulunur. Bu kişiler, yasal olarak şüpheli çocuk istismarını bildirmekle yükümlüdür.

Acil Durumlar: Bir okul personeli, bir çocuğun akut olarak tehlike altında olduğundan veya acil yardıma ihtiyaç duyduğundan şüpheleniyorsa okul idaresine bilgi vererek çocuğun güvenliğini sağlamak için gerekli destek gelene kadar yanında durur. Okul idaresi değerlendirme yaptıktan sonra gerekli durumlarda aşağıdaki uygun acil servislerle* ve çocuk beyanı doğrultusunda istismarı gerçekleştiren kişi veli değilse veliyle iletişime geçer (EK-5)

- Emniyet Genel Müdürlüğü - 155 İhbar Hattı
- Jandarma Genel Müdürlüğü - 156 İhbar Hattı
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı - 183 İhbar Hattı
- İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı - +90 (212) 375 75 75
- İstanbul Beşiktaş Sosyal Hizmet Merkezi (SHM) +90 (212) 258 00 15
- İstanbul Sarıyer Sosyal Hizmet Merkezi (SHM) +90 (212) 218 50 70 - 90
- Beşiktaş İlçe Emniyet Müdürlüğü Çocuk Büro Amirliği +90 (212) 263 61 24
- Sarıyer Emniyet Müdürlüğü - Çocuk Büro Amirliği +90 (212) 287 88 94
- Çocuk İzlem Merkezi* (ÇİM) - T.C. Sağlık Bakanlığı Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi +90 (212) 373 50 00

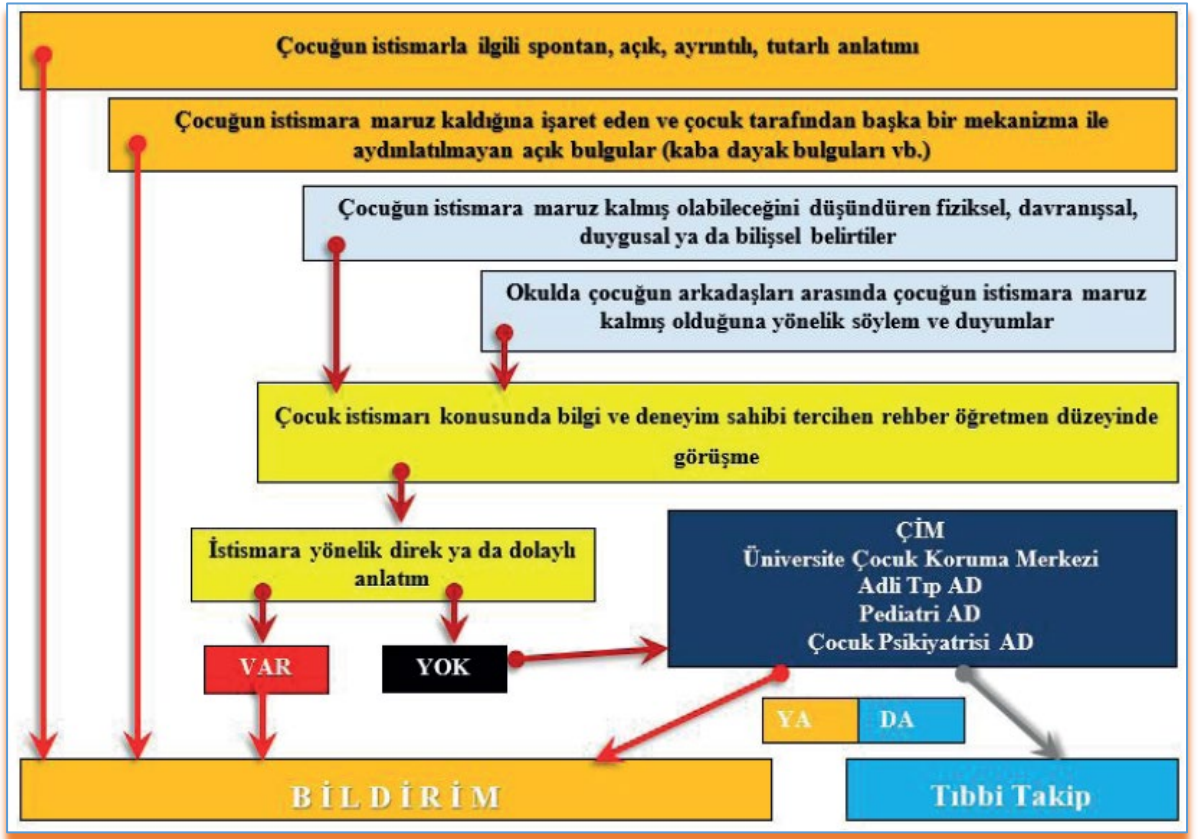
*(ÇİM; her il için ayrı olmak üzere, Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastaneler, kurumlar bünyesinde kurulması planlanan, cinsel istismara uğrama şüphesi altındaki mağdur çocukların ifade alma, adli muayene ve diğer her türlü soruşturma işlemlerinin tek merkezde yapılması için planlanan yerlere verilen addır. Bu merkezde çocuk, işlemler bitene kadar ihtiyaç halinde bir gece misafir edilir. Burada

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

çocuğun barınma, beslenme, giyim, sağlık ve güvenlik ihtiyacı karşılanır. ÇİM’de adli tıp uzmanı, psikolog, psikolojik danışman, sosyal hizmet uzmanı ve hemşireden oluşan bir ekip vardır. Ayrıca çocuk psikiyatristi ve çocuk hekimi de burada hizmet vermektedir. Başvuru ve ihbar durumunda çocuk amirlikleri ve savcılık kanalıyla ÇİM’lere yönlendirilme yapılması önerilmektedir.)

Okul Yetkililerine Haber Verilmesi: Okuldaki bir yetkili; çocuk istismarı veya ihmalden şüphelendiğinde endişelerini derhal okulun belirlenmiş yetkilisine, eğer bu kişiye erişimi bulunmuyorsa müdür, müdür yardımcısı, Çocuk Koruma Ekibi’nden bir görevliye bildirmelidir.

Ebeveynlerin/Velilerin Katılımı: İstismar veya ihmal şüphesinin farkına varıldığı durumlarda; özellikle çocuğun güvenliği risk altındaysa çocuğun ebeveynleri veya vasileriyle iletişime geçmek gerekli olabilir. Ancak çocuğun iyi hali gözetilerek -çocuğa herhangi bir zarar vermemek için- yetkili kişi ve/veya Çocuk Koruma Ekibi tarafından ebeveyn ve/veya veli ile acil iletişim bekletilebilir.

ÖNEMLİ BİLGİLER:

Öğrencinin olayı ilk bildirim sonrasında veya gerekirse olayı bildirdiği esnada, yetkili kişi tarafından raporlama formu tutulur. (EK-2)

Ön bilgi raporuyla olay ile ilgili detaylı bilgi alınır. Rapor doldurulurken kişiselleştirme, analiz ve yorumlardan kaçınılarak sadece vaka tespiti yapılmalıdır. Cinsel istismar veya fiziksel temas içeren diğer istismar vakalarında; özellikle ilk 72 saat istismara ilişkin delillerin elde edilmesi için önemli bir süreç olup delillerin yok olmaması için çocuğun kişisel temizlik ve vücut temizliği yapmaması konusunda bilgilendirme yapılması önemlidir. Çocuğun dosyasında yer alacak olan bu rapor ve olay ile ilgili bilgileri içeren belgeler, mahkeme kararı olmadıkça diğer kurumlarla paylaşılamaz. Bilgi paylaşımının gerekli olduğu durumlarda sadece ihtiyaç duyulan belgeler, gizlilik ilkesine uygun bir şekilde paylaşılmaktadır. (Düzenlenen raporlarda “Gizlidir” ibaresi yer alır, yazı ekindeki raporlar kapalı ve “gizli” ibareli zarf ile gönderilir.)

Tüm yapılan görüşmeler ve işlemler kayıt altına alınmalıdır ve bunların gizliliği mutlaka korunmalıdır.

Çocuğun özel hayatı ile ilgili bir bilginin yetkililerle paylaşılması, mağduriyete sebep olan kişi hakkında yasal işlem yapılması ve/veya başka mağduriyetleri önlemesi başta olmak üzere aşağıdaki gerekçeler ile yapılırsa kabul edilebilir:

- Çocuğun sağlığı ve güvenliği tehlike altında ise
- Sorunun çözümü için diğer kurumlara ihtiyaç duyulması halinde
- Suç varsa
- Suç konusunda açık ve yakın tehlike varsa
- Kişi güvenliği tehdit altında ise
- Kendine veya başkasına zarar verme riski varsa

Çocuğa yönelik ihmal ve istismara doğrudan şahit olan veya bu konuda makul şüphesi olan tüm çalışanlar, istismarı bildirmek zorundadırlar.

İhmal ve istismar ile ilgili makul şüphe varlığı, bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi için yeterlidir.

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

Bu konuda bildirimde bulunmak, kurum çalışanının kurumdaki görevi veya statüsü ile ilgili olmayıp yasal* bir sorumluluktur.

(*Suçu bildirme TCK 278., 279., 280. Maddeler; Korunma gereksinimini bildirme, TCK 98. madde SHÇEK Kanunu 21. madde Çocuk Koruma Kanunu 6. Madde)

ÇOCUK KORUMA EKİBİ (ÇKE)

Çocuk Koruma Ekibi (ÇKE) Üyeleri

Çocuk Koruma Görevlisi: ÇKE'nin faaliyetlerini yönetir ve koordine eder. Çocuk Koruma Görevlisi; çocuk koruma yasaları, politikaları ve soruşturma prosedürleri konusunda bilgi sahibidir.

Okul Yöneticileri: Okul müdürü ve müdür yardımcısı, kendilerine veya ÇKE'ye bildirilen istismar ve/veya ihmale müdahalesiyle ilgili gözetimi sağlar ve kararlar alır.

Öğretmen veya Personel Temsilcisi: Tarafsızlığı sağlamak için rapor edilen vakayla doğrudan bağlantısı olmayan, ideal olarak farklı bir bölüm veya sınıf seviyesinden bir öğretmen veya personel sürece dahil edilir.

Okul Psikolojik Danışmanı veya Okul Psikoloğu: Çocuğa destek sağlayabilmek ve süreç boyunca duygusal refahını temin edebilmek adına; psikolojik danışman, rehberlik öğretmeni veya psikolog gibi nitelikli bir öğretmenden sürekli destek alınır.

Okul Doktoru veya Hemşiresi: Çocuğun süreç boyunca fiziksel sağlığını gözlemleyebilecek bir okul doktoru veya hemşiresi sürece dahil edilir.

Hukuk Danışmanı: Vakanın karmaşıklığına ve hukuki hususlara bağlı olarak hukuki konularda rehberlik sağlamak üzere ekibin faaliyetlerine bir hukuk danışmanı eşlik eder.

Çocuk Koruma Ekibi (ÇKE) Görevleri:

ÇKE; görüşmeler ve dokümantasyon da dahil olmak üzere tüm faaliyetleri koordine etmelidir.

Tüm ÇKE üyeleri; çocuk koruma yasaları, soruşturma prosedürleri, görüşme teknikleri, travmaya duyarlı yaklaşım ve gizlilik konularında bilgi sahibidir.

ÇKE üyeleri, tüm süreçte tarafsız ve objektif davranmak zorunda olduklarını bilirler ve buna uygun şekilde hareket edeceklerini taahhüt ederler. Ekip üyeleri, sürecin adil yürütülmesi gerektiğini bildiği için soruşturma sürecini tehlikeye atabilecek kişisel veya profesyonel bir önyargıya sahip olmamalıdır.

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

Çocukla, fail olduğu iddia edilen kişiyle, tanıklarla ve diğer ilgili taraflarla görüşmeler yapmak için standartlaştırılmış, çocuğun güvenliğine ve iyi haline öncelik veren görüşme protokolleri (Ek-3) geliştirir. Geliştirdikleri görüşme protokollerini, düzenli olarak denetler ve günceller.

Mülakatlar, gözlemler ve kararlar da dahil olmak üzere; kayıtların güvenli ve gizli olmasını gözeterek gerçekleştirilen tüm eylemlerin belgelendirilmesini, yasaların gerektirdiği şekilde saklanmasını sağlar.

ÇKE'nin birincil sorumluluğu; bilgi toplamak ve topladıkları bulgulara dayanarak tavsiyelerde bulunmaktır. ÇKE; çocuk koruma kurumları veya kolluk kuvvetleri gibi dış makamlara raporlama yükümlülüklerini benimseyerek ilgili yasa, kanun ve yönetmeliklerini gerektirdiği şekilde takip etmektedir.

Raporlama ve Bildirim Süreci

Çocuk istismar ve ihmali ile ilgili olayların, Açı Okulları Çocuk Koruma Prosedürü'ne uygun olarak belgelendirilmesi, doğru kayıtların tutulması, şeffaflığın sağlanması ve gerekli soruşturmalar veya yasal işlemler için bir temel oluşturulması açısından çok önemlidir.

Çocuk veya çalışan tarafından dile getirilen tüm endişeler dikkate alınmalıdır.

İstismar ve/veya ihmale tanık olan, bu konuların varlığından endişe duyan veya kendisine istismar ve/veya ihmale ile ilgili bir bildirim yapılan kişinin ilk sorumluluğu, derhal bu şüpheyi ÇKE'ye bildirmektir.

Dökümantasyon ve Kayıt Tutma

ÇKE'ye iletilen tüm istismar ve ihmal durumlarıyla ilgili olan tüm fiziksel (MEB evrak arşivi) veya dijital kanıt (CIS rehberlik modülü), vakaya dahil olan tüm bireylerin mahremiyeti ve gizliliği göz önünde bulundurularak yasal gerekliliklere uygun olarak muhafaza edilir.

Kayıtlara yalnızca çocuk koruma görevlisi, okul müdürü/müdür yardımcısı ve okul psikolojik danışmanı/psikoloğu erişebilir.

Raporlama ve Kayıt Sonrası Adımlar

İstismar ve ihmal şüphesi bildirimi iletilen okul müdürü ve/veya müdür yardımcısı, Çocuk Koruma Görevli'sine bilgilendirme yapar. Çocuk Koruma Görevlisi ivedilikle ÇKE ile toplanır.

Bildirimi yapan; idari, akademik veya yardımcı personel ise kişi ile detaylı görüşme yapılır. Yapılan görüşmeyle ilgili notlar, müdür yardımcısı tarafından kaydedilir.

Vaka ile ilişkili çocuk veya çocuklarla ise okul psikolojik danışmanı veya psikoloğu görüşme yapar.

Çocuğun sınıf öğretmeni ve/veya branş öğretmenlerinden sınıf içi gözlem paylaşımları alınır.

Toplanan verilere dayanarak aşağıda belirtilen gerekli takip adımları atılır:

1. Çocuk koruma görevlisi ve/veya okul müdürü/müdür yardımcısının olay ile ilgili veliyi bilgilendirir.
2. Sosyal hizmetlerin sürece katılımı
3. Kolluk kuvvetlerinin sürece katılımı

Gerekli durumlarda okul avukatından danışmanlık alınır.

Aile ile eylem planı oluşturulur.

Çocuğa duygusal destek sağlanır.

5. Sonuçlar

Disiplin Tedbirleri ve Hukuki Sonuçları

Çocuk istismarı prosedüründe ana hatlarıyla belirtildiği gibi çocuk istismarı vakalarına ilişkin disiplin cezaları ve yasal sonuçlar; hesap verebilirliği sağlamak, çocukların güvenliğini korumak ve ilgili yasa ve düzenlemelere uymak üzere tasarlanmıştır.

Okul İçi Disiplin Tedbirleri:

Okul çalışanlarından herhangi bir personelin çocuk istismarı veya ihmalden şüpheli bulunması durumunda çalışan personelin ilgili çocuk ile iletişime gireceği tüm alanlar kısıtlanır. Personelin suçlu bulunması durumunda yerel yönetimlere kanuni işleyişin ilerlemesi için haber verilir ve personelin okul ile ilişkisi kesilir.

Bir öğrencinin başka bir öğrenciye istismar veya ihmalden şüpheli bulunması durumunda öğrenci ödül ve disiplin kuruluna sevk edilir ve olay özelinde gerekli birimler bilgilendirilerek ilgili süreçler takip edilir. Velisi bilgilendirilir. Öğrencinin ilgili yaş grubuyla iletişime geçmesi engellenerek gerekli psikolojik destek ve danışmanlık, okul rehberliği ve gerekliyse okul dışından danışman ile sağlanır.

Hukuki Sonuçları:

Okul personelinin bilgisi dahilinde olan çocuk ihmal ve istismarı vakalarında, çocuk koruma kurumlarına veya kolluk kuvvetlerine bilgi vermek zorunluluğu bulunmaktadır. Çocuk ihmal ve istismarı vakaları cezai sonuçlar içerir. Yerel ve genel yönetim ile soruşturma ekibinin edindiği tüm bilgiler şeffaflıkla paylaşılır.

İyileştirici Eylemler:

Çocuk ihmal ve istismarı vakası gündeme geldiği an itibariyle ilgili çocuğun fiziksel güvenliği ve duygusal esenliği önceliğe alınır. Soruşturma süresince çocuğun iyi olma durumu göz önünde bulundurulur ve süreç yönetilir. Süreç içerisinde ve sonrasında çocuğun ihtiyaç duyacağı fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini destekleyici çalışmalar; ebeveynler ve destekleyen kurumlar ile birlikte yürütülür.

6. İnceleme ve İzleme

Çocuk koruma prosedürleri her yıl ağustos ayında “Çocuk Koruma Ekibi” tarafından okunarak gerekli güncellemeler yapılır. Bunlar, ağustos ayı sonunda tüm personel ile paylaşılır. Yeni eğitim öğretim yılının başlamasıyla birlikte de öğrencinin eğitim öğretimine dahil olan tüm paydaşlarla prosedür paylaşılır.

Periyodik prosedür incelemesi ve uyumluluğun izlenmesi, çocuk istismarı prosedürünün temel bileşenidir. Çocuk istismarı politikası bağlamında sürekli iyileştirme kültürünün oluşturulması, çocuk koruma çabalarının geliştirilmesi ve güçlendirilmesi; Açı Okulları’nda büyük önem taşımaktadır.

EK-1 / 2024-2025 Çocuk Koruma Ekipleri

Açı Lisesi

Çocuk Koruma Görevlisi	Elmas Artkin
Okul Müdürü	Aslı Arık Yavaş
Okul Müdür Yardımcısı	Tuğba Sayan Debran
	Merve Aktaş
Okul Psikolojik Danışmanı	Kübra Çelik
	Berfin Burçak Kaya
	Ayça Tuna
	Yağmur Nur Büyüktarım
Okul Psikoloğu	-
Okul Hemşiresi	Selda Özvarış
Hukuk Danışmanı	Dayioğlu Hukuk Bürosu
Öğretmen/Personel Temsilcisi	Meltem Dedeoğlu Öz
	Cem Gürses
	Neslihan Tonga

Açı Ortaokulu

Çocuk Koruma Görevlisi	Elmas Artkin
Okul Müdürü	Nüvit Köroğlu
Okul Müdür Yardımcısı	Cansu Şipal Erdoğan
	Kübra Şencan
Okul Psikolojik Danışmanı	Fulya Alata
	Ayça Tuna
	Yağmur Nur Büyüktarım
Okul Psikoloğu	Ece Kuraloğlu
Okul Hemşiresi	Birgül Vanlıoğlu
Hukuk Danışmanı	Dayioğlu Hukuk Bürosu
Öğretmen/Personel Temsilcisi	Nimet Sinem Mankır Özcan
	Burak Üzümcüler
	Eda Özden

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

Açı İlkokulu Akatlar

Çocuk Koruma Görevlisi	Elmas Artkın
Okul Müdürü	Ela Korkmaz
Okul Müdür Yardımcısı	Burcu Güleç
Okul Psikolojik Danışmanı	Neslihan Sezer
Okul Psikoloğu	Renin Gabbai Aziz
Okul Hemşiresi	Rabia Nalbant
Hukuk Danışmanı	Dayıoğlu Hukuk Bürosu
Öğretmen/Personel Temsilcisi	Ayşe Çokdokur
	Aylin Şentürk
	Özge Uçar

Açı İlkokulu Sarıyer

Çocuk Koruma Görevlisi	Elmas Artkın
Okul Müdürü	Gülnur Gürsoy
Okul Müdür Yardımcısı	Gülşen Kartal
Okul Psikolojik Danışmanı	Çağdaş Şeker
	Melisa Mori
Okul Psikoloğu	Renin Gabbai Aziz
Okul Hemşiresi	Sema Yörükoğlu
Hukuk Danışmanı	Dayıoğlu Hukuk Bürosu
Öğretmen/Personel Temsilcisi	Zeynep Yıldırım
	Cansu Karakaya
	Gamze Çevikoğlu

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

Açı Okul Öncesi Bahçeköy

Çocuk Koruma Görevlisi	Elmas Artkın
Okul Müdürü	Roz Gençoğlu
Okul Müdür Yardımcısı	-
Okul Psikolojik Danışmanı	Ceren Apaydın
Okul Psikoloğu	-
Okul Hemşiresi	Sema Yörükoğlu
Hukuk Danışmanı	Dayioğlu Hukuk Bürosu
Öğretmen/Personel Temsilcisi	Seda Özbey
	Begüm Özdere

Açı Okul Öncesi Kemerburgaz

Çocuk Koruma Görevlisi	Elmas Artkın
Okul Müdürü	Şeyla Bahar Taragano
Okul Müdür Yardımcısı	-
Okul Psikolojik Danışmanı	Gizem Uzbilir Has
Okul Psikoloğu	-
Okul Hemşiresi	Aleyna Namlı
Hukuk Danışmanı	Dayioğlu Hukuk Bürosu
Öğretmen/Personel Temsilcisi	Selin Oğuzoğlu
	Ceyda Topal

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

Açı Okul Öncesi Levent

Çocuk Koruma Görevlisi	Elmas Artkın
Okul Müdürü	Kristin Leda Olgundemir
Okul Müdür Yardımcısı	-
Okul Psikolojik Danışmanı	Yağmur Sel
Okul Psikoloğu	-
Okul Hemşiresi	Derya Dağlı
Hukuk Danışmanı	Dayıoğlu Hukuk Bürosu
Öğretmen/Personel Temsilcisi	Eda Asil
	Nazlıdeniz Topsakal

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

EK-2 / Çocuk Koruma Raporlama Formu

Tarih:/...../.....

Çocuğun

Adı/Soyadı:

Çocuğun Yaşı: Sınıfı:

Çocuğun Yaşadığı Evin Adresi:

.....
.....
.....

Ebeveynin/Bakımverenin Yaşadığı Evin Adresi:

.....
.....
.....

Olayın olduğu tarih:/...../..... Saat:

Olayın yeri:

Raporlayan Kişi:

Görevi:

Görüşme notları:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

EK-3 / GÖRÜŞME PROTOKOLLERİ

Çocuğun Kendisi İstismar/İhmal Bildirimi Yaparsa

- Çocuğun kendini rahat hissedebileceği bir ortamda ifade edebilmesi ve açıklıkla dinlenmesi çok önemli olduğu için dış etkenlerin ve dikkat dağıtıcıların en aza indirildiği ve gizliliğin sağlanabildiği bir ortamda görüşme yapılır.
- Önyargılardan, imalardan, tahminlerden kaçınmış ve destekleyici bir tutum içinde olan ekip üyesi; anlatılanların tümünü ciddiye alır.
- Ekip üyesi, çocuğun açıklamalarını çocuğun hızına uyum sağlayarak ve kesmeden bitirene kadar dinler.
- Açık uçlu sorular sormak, çocuğun kendini daha rahat ifade edebilmesini kolaylaştıracaktır. Bu sebeple çocuğun kafasını karıştıracak çoklu seçeneklerden veya evet/hayır cevaplı sorulardan kaçınılır.
- Ekip üyesi, kendisine ifşa edilen herhangi bir şeyi gizli tutacağına söz vermemelidir. Bunun yerine, çocuğa bu bilgilerin yalnızca sorumluluğu okulda çocukların güvenliğini sağlamak olan kişilerle paylaşılacağı konusunda güvence verebilir.
- Bildirimi dinleyen kişi Ek 2'deki Çocuk Koruma Raporlama Formu'na çocuğun söylediklerini kaydeder.
- Çocuğun tam olarak ne söylediği; herhangi bir yorum katılmadan, gerçek (deneyim), görüş ve kulaktan dolma arasında bir ayırım yapılarak forma yazılmalıdır.
- Bildirim kaydedildikten sonra, belge okul müdür/müdür yardımcısına teslim edilir.
- Asla çocuğun fotoğrafı çekilmemelidir, spekülasyon yapılmamalı ve kimse suçlanmamalıdır. Alınan bilgiler mutlaka yetkili kişiye iletilmelidir.

Bir Çalışan İstismar Şüphesi Bildirimi Yaparsa;

- Okulda çalışanın herhangi bir yetişkinin bir çocuk istismarı ve/veya ihmaline dair makul şüphesi varsa bu kişinin Ek 2'deki Çocuk Koruma Raporlama Formu'nu bizzat doldurup okul müdürüne, müdür yardımcısına veya Çocuk Koruma Görevlisi'ne teslim etmesi gerekir.
- Çocuğun istismar ve/veya ihmale dair bir beyanı olmamasına rağmen çalışanın makul şüphesi varsa ÇKE'yi yazılı olarak bilgilendirmesi gerekir.

EK-4 / ÖĞRETMEN/PERSONEL SÖZLEŞMESİ

Burada belirtilen davranış kuralları, tüm Açı Okulları çalışanları tarafından okunmalı, imzalanmalı ve tüm çalışanlar bu kurallara uyulmalıdır.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca bir “çocuğun” tanımı “18 yaşın altındaki herkes” olarak ifade edilir. Açı Okulları’nda 18 yaşından büyük herhangi bir öğrenci de bu tanımın içinde yer almaya devam edecektir. 20 Kasım 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ve işbu İş Sözleşmesi’nin eki ve ayrılmaz bir parçası olan Açı Okulları Çocuk Koruma Prosedürü uyarınca

Öğretmen,

- Öğrenciye karşı fiziki saldırı niteliğinde davranışlarda bulunamayacağını,
- Öğrenciyi ayrımcılığa maruz bırakamayacağını, ona diğer öğrencilerden farklı muamele edemeyeceğini ve diğer çocukları dışlamasına/ötekileştirmesine teşvik etmeyeceğini ve bu tür davranış ve söylemlerde bulunamayacağını,
- Öğrenciyi utandıracak ve küçük düşürecek, duygusal istismar kabul edilebilecek davranışlarda bulunamayacağını,
- Öğrencinin/öğrencilerin yasadışı, tehlikeli ve küfürlü davranış ve söylemlerini görmezden gelemeyeceğini, bu konuda gerekli yaptırımların uygulanması için okul yönetimini bilgilendireceğini,
- Öğrenci/öğrencilere karşı uygunsuz dil kullanmayacağını, uygunsuz önerilerde bulunmayacağını ve uygunsuz, saldırgan, küfürlü tavsiyeler vermeyeceğini,
- Öğrenci veya öğrencileri kendi evine ve/veya yalnız kalabilecekleri ortamlara davet edemeyeceğini,
- Birlikte akademik çalışma yürüttükleri öğrenci veya öğrencileri, günün herhangi bir saat diliminde evine davet edemeyeceğini, onların evinde kalmasını teşvik edecek davranış ve söylemlerde bulunmayacağını,
- Öğrenci veya öğrencilere karşı fiziksel olarak uygunsuz veya cinsel açıdan kışkırtıcı davranışlarda bulunmayacağını,

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

kabul, beyan ve taahhüt eder. İşbu maddeye aykırı davranış iş sözleşmesinin feshi sebebi olup; Açı Okulları'nın hukuki ve cezai yollara müracaat hakları saklıdır.

İmza:

Tarih:

İsim Soyisim:

EK-5 / A. HUKUKİ BOYUT

Ulusal ve uluslararası mevzuatta çocuk istismarını ve ihmalini engellemeye yönelik tanımlama ve düzenlenmeleri içeren bazı yasalar:

- 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
- 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu
- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu
- 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu
- 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu
- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
- 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
- 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
- 5187 sayılı Basın Kanunu
- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
- 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (ÇHS),
- ÇHS'ye ek olarak Çocukların Satışı, Çocuk Fahşeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol,
- Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi,
- Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi.

EK-5 / B. ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ

İlgili kanunlar kapsamında reşit olma durumu hariç 18 yaşına kadar her bireyi “çocuk” olarak tanımlamakta; çocukların yaşama, bakım ve korunma dışında da ekonomik, sosyal ve kültürel düzeyde temel hak ve özgürlüklere sahip olduğunu kayıt altına almaktadır. Sözleşme ile tanımlanan bu temel hak ve özgürlüklerin odak noktası çocuğun üstün yararadır. ÇHS, çocuklara yönelik tutum ve davranışlara ilişkin evrensel standartları derleyip tek bir hukuk metninde toplayan ve bağlayıcı olan ilk belge olma özelliğini taşımakta; yaşam, sağlık ve eğitim alanlarında gözetilecek standartları belirlemenin yanı sıra evde ya da işyerinde, savaş sırasında veya iç çatışma dönemlerinde; fiziksel ve cinsel nitelikte olanları da içermek üzere, şiddet ve istismara karşı çocuklara açık bir koruma getirmeyi amaçlamaktadır. ÇHS’nin 19. maddesi; sözleşmeyi imzalayan devletlere “çocuğun anne–babasının ya da onlardan yalnızca birinin, yasal vasi veya vasilerinin ya da bakımını üstlenen herhangi bir kişinin yanında iken fiziksel ya da duygusal şiddete, yaralanma ya da suiistimale, ihmal ya da ihmalkâr muameleye, cinsel istismar dahil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı korunması için yasal, idari, toplumsal, eğitsel bütün önlemlerin alınması” koşulunu getirmiştir. ÇHS, Türkiye Cumhuriyeti tarafından 1990 yılında imzalanmış, takiben de 09.12.1994 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanmış, Resmî Gazetede yayınlanarak 4058 sayılı yasa ile iç hukuk kuralına dönüşmüş ve uygulamaya girmiştir.

ÇHS’nin amaçlarını gerçekleştirmek ve özellikle 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 ve 36. maddelerinin daha iyi uygulamasını sağlayabilmek amacıyla, çocuk satışı, çocuk fahişeliği ve çocuk pornografisi ile ilgili ÇHS’ye ek ihtiyari protokol hazırlanmış ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 25.05.2000 tarihli, A/RES/54/263 sayılı kararıyla kabul edilmiştir. Ek Protokol Türkiye Cumhuriyeti tarafından 09.09.2000 tarihinde imzalanmıştır. Takip eden dönemde ülkemizde çocuk istismarı ile daha etkin mücadele edebilmek için gerekli hukuki revizyonlar yapılmış, **çocuğa yönelik şiddet içeren eylemler (fiziksel ve cinsel) yanında ihmal de Türk Ceza Kanunu’nda (TCK) suç olarak tanımlanmış, farklı kanun maddeleri altında sağlık çalışanlarına, kamu görevlilerine ve tüm bireylere ihbar yükümlülüğü getirilmiştir.** Ayrıca, istismar riski altında bulunan ya da istismar mağduru olan çocuklara yönelik koruyucu ve destekleyici tedbirler de Çocuk Koruma Kanunu ile tanımlanmış bulunmaktadır.

EK-5 / C. TCK

Çocuğa yönelik fiziksel şiddet içeren eylemleri özel bir suç olarak tanımlamamakla birlikte; kasten öldürme, kasten yaralama, intihara yönlendirme, işkence ve eziyet suçlarına yönelik düzenlemelerde (TCK 82/E; 84/4; 86; 94/2-A; 96/2-A), eylemin “çocuğa karşı işlenmesi” halinde ceza artırımı uygulamasına gitmektedir. TCK, cinsel istismar suçuna “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” başlığı altında yer vermekte olup cinsel istismar, 103. madde 1. fıkrası (a) bendinde “15 yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış”, (b) bendinde “diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar” şeklinde tanımlanmıştır.

TCK 226. maddesi ile müstehcenlik suçuna yönelik “bir çocuğa müstehcen görüntü, yazı veya sözleri içeren ürünleri veren ya da bunların içeriğini gösteren, okuyan, okutan veya dinleten kişi 6 aydan 2 yıla kadar hapis ve adli para cezası ile cezalandırılır.”; 227. madde ile ise çocuk fuhuşu suçuna yönelik önleyici ve caydırıcı boyutta “Çocuğu fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhşuna aracılık eden kişi, 4 yıldan 10 yıla kadar hapis ve 5 bin lira kadar adli para cezası ile cezalandırılır.” hükmü getirilmiştir.

TCK 229. maddesi 1. fıkrası ile çocukların dilencilikte araç olarak kullanılması bir suç olarak düzenlenmiş, çocuk istismarı ihmal formu ise TCK 233. maddede “aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali” başlığı altında “Aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeyen kişi, şikâyet üzerine, 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” şeklinde tanımlanmıştır. Bu maddenin 3. fıkrasında ayrıca “Velayet hakları kaldırılmış olsa da itiyadi sarhoşluk, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılması ya da onur kırıcı tavır ve hareketlerin sonucu maddi ve manevi özen noksanlığı nedeniyle çocuklarının ahlak, güvenlik ve sağlığını ağır şekilde tehlikeye sokan ana veya baba, 3 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” hükmü getirilmiştir.

TCK'da çocuk istismarı ile ilgili bir diğer önemli düzenleme ise bildirim yükümlülüğüne yönelik olup ilgili maddeler alıntılanacak olursa;

Madde 278 (Suçu bildirmeme)

İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması halen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi; yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Mağdurun 15 yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan engelli olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır.

Madde 279 (Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi)

Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 280 (Sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi)

Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Çocuk Koruma Kanunu; 3. maddesi ile bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen çocukları “korunma ihtiyacı olan çocuk” olarak kabul etmekte; 6. maddesi ile de adli ve idari mercilere, kolluk görevlilerine, sağlık ve eğitim

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

kuruluşlarına ve sivil toplum kuruluşlarına, korunma ihtiyacı olan çocuğu Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri'ne bildirim yükümlülüğü getirmektedir.

Sosyal Hizmetler Kanunu; 3. maddesinde de benzer bir düzenleme ile “beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup ana veya babasız, ana veya babası veya her ikisi de belli olmayan, ana ve babası veya her ikisi tarafından terk edilen, ana veya babası tarafından ihmal edilip fuhuş, dilencilik, alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuk” korunmaya muhtaç olarak tanımlamakta; 21. madde ile de mülki amirler, sağlık kuruluşları, köy muhtarları, genel kolluk kuvveti ve belediye zabıta memurları; korunmaya, bakıma ve yardıma muhtaç çocukları bildirmekle yükümlü kılınmaktadır.

Medeni Kanun; evliliğin genel hükümleri ile ilgili 3. bölümünün 185. maddesinde, çocukların bakımı, eğitim ve gözetiminin anne ve babanın ortak sorumluluğu olduğu belirtilmekte, 340. maddesi ile de anne babayı çocuğun bedensel, zihinsel, ruhsal, ahlaki ve toplumsal gelişimini sağlamak ve çocuğu korumakla yükümlü kılmaktadır. 346 ve 347. maddeler ise çocuğun menfaatinin, bedensel ve zihinsel gelişiminin tehlikede bulunduğu veya çocuğun manen terk edilmesi durumlarında gerekli önlemlerin alınacağını belirtmektedir. 348. madde ile anne ve babanın deneyimsizliği, hastalığı, başka bir yerde bulunması veya benzeri sebeplerden biriyle velayet görevini gereği gibi yerine getirememesi, çocuğa yeterli ilgiyi göstermemesi veya ona karşı yükümlülüklerini ağır biçimde savsaklaması durumunda çocuğun velayet hakkının anne babadan alınabileceğini hükme bağlamaktadır.

ÇOCUK KORUMA PROSEDÜRÜ

EK-6

Haziran: Yeni eğitim öğretim yılı ÇKE'nin (Çocuk Koruma Ekibi) kurulması ve var olan çocuk koruma prosedürlerinin üzerinden geçilip gerekli güncellemelerin yapılması, CIS yazılım ekibine iletilmesi

Ağustos Çalışma Dönemi: CIS veli ekranı üzerinden çocuk koruma prosedürünün velilerle paylaşılması ve "Okudum, anladım." onayının alınması

Ağustos Çalışma Dönemi: Tüm öğretmenlerle güncel çocuk koruma prosedürlerinin paylaşılması

Ağustos Çalışma Dönemi: Tüm yemekhane, güvenlik, temizlik, idari işler ve servis çalışanlarıyla çocuk koruma prosedürünün paylaşılması

Ağustos Çalışma Dönemi: Çocuk koruma prosedürünün CIS içerisindeki faydalı linkler altına yüklenmesi

Eylül: Oryantasyon haftasında 9. sınıflara, bu ay içerisinde bir ders saatinde de tüm diğer seviye gruplarına çocuk koruma prosedürünün aktarılması

Şubat: Ortak dil toplantısında çocuk koruma konusundaki gözlemler ve ihtiyaçların gündem yapması

ÇKE, her dönemde 1 defa değerlendirme ve önleme çalışmaları için bir araya gelir.

Her seviye grubunun ilk dönem içerisindeki bir rehberlik saatinde; istismar, ihmal, mahremiyet ve sınırlar kavramları ele alınır.

KAYNAKÇA

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/25309>

https://prochild.erciyes.edu.tr/dosyalar/tr_ogretmenler_icin_cocuk_istismarini_degerlendirme_ve_yonetme_rehberi.pdf

[Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme – İnsan Hakları Derneği \(ihd.org.tr\)](http://www.ihd.org.tr)

[Microsoft Word - TAMAM CANAN TOPDEMİR.docx \(dergipark.org.tr\)](http://www.dergipark.org.tr)

[Çocuk İhmalini ve İstismarını Önlemek Elimizde! Sessiz Kalma, Suca Ortak Olma! - Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı \(morcati.org.tr\)](http://www.morcati.org.tr)

[cocuk-bakim-kuruluslarinda-calisan-personele-yonelik-istismarla-mucadele-rehber-kitapcigi.pdf \(aile.gov.tr\)](http://www.aile.gov.tr)